„ЗАСТАВА“ излази редовно: **средом, петком, недељом**, на целом табаку, а **уторником** на по табака.

Недељом излази уз „Заставу“ забавно-поучни лист „Завичај.“

ЦЕНА ЈЕ ОВА
за Аустро-Угарску:

Са „Завичајем“:		Без „Завичаја“:	
на годину	16 ф.	на годину	14 ф. —
на по године	8 „	на по године	7 „ —
на ¼ године	4 „	на ¼ године	3 „ 50
		на 1 месец	1 „ 20

ЗАСТАВА.

За Србију:
(*у сребру.*)

Са „Завичајем“:		Без „Завичаја“	
на годину	40 дин.	на годину	35 дин.
на по год.	20 „	на по године	17½ „
на ¼ год.	10 „	на ¼ године	9 „
		на 1 месец	3 „

ОГЛАСИ рачунају се по 6 новч. од сваке врсте оваких ситних слова, а за жиг се плаћа по 30 новч. сваки пут.

ДОПИСИ шаљу се уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“

РУКОПИСИ не враћају се натраг.

БРОЈ 76. **У НОВОМЕ САДУ, У УТОРАК 16. (28.) МАЈА 1878.** **ГОДИНА XIII.**

ТЕЛЕГРАМИ „ЗАСТАВИ.“

БЕЧ 14 маја. Јуче је пуковнија Шокчевића добила заповест, да **поседне Адакале**. Пуковнија прешавши на острво и **примивши град од Турака, развила је аустријску заставу**. Ово је почетак даљој акцији. Према Ердељу маскираће се акција, а улазиће се у Босну и Херцеговину. Званичне наредбе очекују се сваки час. Војска је спремна. Опште је мнење, да се све ово збива у споразуму са Русијом. Међутим су изгледи све већи, да ће се конгрес састати.

БЕЧ 14 маја. „Журнал де Деба“ јавља: Мисија грофа Шувалова имала повољна резултата. Русија је спремна, да поднесе конференцији св. стевански уговор. Конференција ће бити у Берлину 11 јунија.

У НОВОМ САДУ 15. маја.

По брзојавним вестима, које у данашњем листу саопштавамо, преговори између Енглеске и Русије толико су успели, да се у опште може очекивати миран исход читавог руско-енглеског заплета. Енглески листови, који су посвећени у тајне британске владе, пишу сада, да су изгледи за одржање мира „веселији“, но икад досад што беху. Орган лорда Биконсфилда вели, да је Русија толико предусретљива била, те је поднела план за опште измирење. По свима дакле гласовима судећи, може се узети, да је задобивена основа, на којој ће се моћи радити на одржању мира и решењу читавог источног питања. Конференција, не конгрес, која ће се за две недеље у Берлину да састане, имаће да доврши то дело, које је толико спремљено и удешено између Русије и Енглеске.

У чему је попустила Русија, кад се тако окренуо лист? „Стендерд“ вели, да је Русија пристала на то, да се ново установљеној Бугарској границе сгисну и да се смањи ратна одштета, коју ће Турска имати Русији да плати. Сужавање бугарских граница иде у прилог грчком и турском живљу, а редукција ратне одштете олакшаће даље таворење Турцима и њиховом одношају према осталим веровницима.

Ти уступци руски неби се дотицали непосредно српског интереса на балканском полуотоку, и по томе би још балканско Српство могло ослобођено и уједињено бити, да није Аустро-Угарске, која преко Андрашијевог органа изјављује, да је баш српско-црногорско и босанско-херцеговачко питање језгра, око које се окреће интерес ове монархије на истоку. Речени орган баш у ово доба, кад је састанак конференције осигуран, изјављује, да је у интересу ове државе, да се одлучно противи прекомерном повећању српских кнежевина и њиховом задирању у такозвану интересну сферу ове монархије. То другим рачима значи: и турском и јелинском живљу могу се пружити услови за живот и опстанак, само српском никако. То је језгра Андрашијеве источне политике.

Хоће ли Русија и та европска конференција пустити Аустро-Угарску, да по свом ћефу спречава развитак и одузима услове за живот читавом једном народу, то незнамо; али је толико извесно, да балканско Српство неможе мирно гледати, како му се подвезује најглавнија жила народног живота, како му се у напред спрема један и кржљав живот.

Хоће ли Европа правду да подели међу источним народима, онда заиста неће моћи ускратити ни српском народу оно, што му по природи самој припада. Глас једине Аустро-Угарске требало би, да буде слабији од гласа целог осталог света. Хоће ли Европа да створи трајна мира на истоку, то ће се и опет морати обазрети на праведне жеље српског народа, јер иначе таког здравог мира неће и не може бити, док је српског духа и косовске успомене.

ШТА ХОЋЕ АУСТРО-УГАРСКА?

Ко је пратио вјерно догађаје још од невесињског устанка, а и читао што је званично бечко новинарство писало и како је оно обележило становиште које мора да узме аустро-угарска дипломација прама источном питању, које постепено почело се развијати досадањим замашитим догађајима, тај доиста још није на чисто шта хоће Аустро-Угарска? Зна се, да јој није мило увећање погранични српски државица, да неће по нипошто да утјелови Босне, да неби радо заратити се и омразити се с Русијом, да с Енглеском ашикује, да с Италијом рада у добрим одношајима остати, и да се бацила у крило Њемачкој, с којом узда се надмоћије славизма сломити, а шта јој је највише на срцу лежало, биле су реформе, а после св. стефанског мира видећи да су реформе воће, које је вјетар свјетски неуклониви догађаја, пре него што је сазрело оборио, објеручке загрлила је конгрес. Интересе трговине ове монархије скоро је стара „Преса“, за коју се каже да је полузванично гласило, проучавајући положај после доласка Игњатијевљевог у Беч, истакла као први изговор (пре доиста него ли узрок) с ког аустро-угарска дипломација подиже свој вето и тако жестоко противи се увјетима св. стефанског мира. Српс. нар. посл. каже: „кад се баје у очи се гледа“ зато и Андраши кад му је Игњатијев пружио парче папира да му избиљежи од краја до конца интересе ове монархије, које св. стеф. мир вређа, вјероватно је, да је прво метнуо интересе трговачке, него ли политичке, као што се сама „Преса“ изразила, али бранећи те интересе, хоће Андраши да му је пут слободан до Солуна, па за то да се и Србији и Црној Гори суже и скруже границе. Ту зец лежи, ту пече! Неки дан опет бечке новине трубе, како Бар није за Црну Гору и да су становници незадовољни и нећеду под никакав начин господства црногорског, а јучерашњи брзојав по бечким новинама изражује жељу, да Аустрија само тек онда може пристати да се Црна Гора рашири до мора, ако узме луку Спицу у замјену Бара. А некажу коме ће Бар? Ваљда Аустро-Угарској. Вересија од 60 милиона фор. можда су плод тог највовијег захтјевања, као што доносе бечке непартајичне (sic) новине. Неки дан Тиса у сабору рече: да ће се неке мјере предосторожности узети на сјеверо-источним и источно-западним границама. У Поља неки дан неколико лађа наоружаше и пошаше да крстаре у водама Боке Которске, а зашто не пред Бар, под албанске обале? У Боци оружају све градове и градиће, а чује се, да се и у Сибињу на границама угарско-влашким прикупља нешто војске и да ту стоји на опреву. Ово је ласно погодити, кад се помисли, да доиста наше дипломате нијесу на чисту с Русијом, па се свакако боје у случају какви остри рјечи да неби их штогод тамо као гром из ведра неба изненадило, зато за сваки случај приправљају се. Али нашто оружање у Боци Которској, куда то шиба? Ја би бко дрзак ово протумачити овако: Аустро-Угарска или с конгресом или без конгреса мора узети између два зла боље, па увиђа, да другог јој излазка из оваковог лабиринта нема, већ поседњуће Босне и Херцеговине, али за ову задњу провинцију никако није сигурна, ни да ће јој Русија тако лако понудити, али кад Русији неби се на ино могло, већ у награду неутралности аустријске и то би морала допустити (? — У.) на уштрб своје мезимице Црне Горе; ипак у таком случају опет Русија радовала би се и тајно подпомагала — док она раскрсти рачуне са Енглеском — противност и однор херцеговачких јунака против уласку аустријске војске у њихову земљу толиком крвљу орошену за слободу и крст часни, шта више ватра крвавог позоришта ласно би се могла пренети и на брда кривошиска, ђе су Бокељи 69—70 мозгом занели аустро-угарским државницима и доста јада и труда задали војеној сили. С оваковим разлога ја тумачим и ратне приправе у Боки Которској.

Неки дан у једном броју „Норддајче Алгемајне Цајтунг“ био је један допис из Беча у ком се претреса свака евентуалност која би могла наступити у Аустро-угарској ради садањег заплета. Исти дописник мудрује и испитује би ли наша монархија могла водити рат против Русије и шта више рат освојења подметнувши готово целу Тураку и одцепевши Русији Бесарабију руску и Подолију, то јест онај комад земље, што лежи од прилике између Румунске и реке Буг-е, а с друге стране између границе буковинско-галичке и приморја на Црном мору, што се протеже од Акермана до Одесе и Николајева. До душе лепо би то било, али исти дописник одма увиђа да од таковог плана није говора пошто за леђи нису сигурни, јербо Немачка с бока могла би нас зацнути. Најпосле дописник увјерен, да аустро-угарска за сада неможе се никако упуштати у рат офензивни и освојења, задовољава се поседнућем Босне, Ерцеговине и оног дела Турске, што лежи између адријатическог и егејског мора, и то јужно од валонског залива обухватајући Олимп све до солунског залива, даље источно од граница кнежевине Србије уздуж Струме до залива орфанског. Су више, кнежевине Србија, Црна гора и Румунска прешле би под заштитништво Аустро-угарско, које би се морало причврстити војеним конвенцијама, обранбеним (дефенз.) и нападним (офензив.) савезништвом, ђео би г. дописник неки сајуз на калуп немачког. Ово нешто на високо шиба! Да је ово програм аустро-угарске политике у источном питању, сваки ће посумњати. Али појава овог дописа и то оваковим садржајем и у званичном берлинском гласилу није без значаја. Да ли је скован у Бечу или у Берлину? Али ђеје год, није доиста из пера државника аустро-угарског. То је доиста фина мајсторија, замећена чашица која се пуди Аустро-угарској, да ју испије за лек. Ту требају особито наши државници да се чувају масни понуда, јер timeo Danaos et dona ferrentes, а најбоље ће учинити, ако пусте слободан ток природном развитку ствари, јер покушавајући препрјечити оно, што се неможе било одпором било примањем у награду лепи земаља, ласно се могу преварити и насјести.

Сад је питање, решење источног питања мора ли по српство добро испасти? Ја сам тега увјерења да никако по српство неможе зло испасти. Вулкански елементи у северо-западној турској почем су плод нацијоналног покрета, предходиоца слободе и независности, а и услови етнографски такови су, да свакој извањској ненародној држави недају никаквог изгледа, да ће јој стеците нови потиштени земаља пробитачно бити. А то је Аустро-угарска на свом телу искусила утеловљењем к губитком Ломбардо-Венецијански земаља. Заплет, такмачење, натицање, а и сасукоб поједини заинтересовани велесила неможе већ добрим плодом уродити по мање државице на балканском полуострву, које не по интересима незнам каквим, већ по природном положају једине су законите насљедница турског полураздробљеног царства.

Шта хоће Аустро-Угарска, још се јасно и тачно незна; којем ће се царству привољети, бог зна. Но Русија при овом заплету према Аустро-угарској мора се држати оне изреке: „ко није самном, тај је против мене.“ Неизвесна оружана неутралност наше монархије Русији, ако се увати у коштац с Енглеском, никако неможе годити. Мислили ваљда Андраши само у случају пораза руског провалити у Влашку преко Дунава, да истисне из Бугарске Русе? Или у случају руског славодобиђа поседнути који крајичак српски земаља? Или поред руске паралелно половину Турске све до Салоника окупирати? Све су ово просте конјектуре, нагађања и предпоставке. Али ову задњу предпоставку остварити, није ништа мање мучније од прве двије, јербо се тому опире Италија, која је неки дан кроз своје новинарство изјавила, да никада она неће допустити, да адријатическо море постане аустријско језеро. Истина бог званичне новине мучале су, али Риформа и друге популарне и обште распрострањене новине по Италији то су нагласиле, а то је од велике важности, јер у Италији владине основе и назоре с народним доиста нестоје у дјагоналној опреци, као у другој којој држави. Sapienti pauca!

Шта хоће Аустро-угарско, још право незнамо; куда циљају њезина најновија оружања, и то је још тајна, али до мало видићемо, да ли су садање предузете мере оружања биле на време или касно да ли су корисне или штетне. Видићемо, шта су кадри израдити 60 мил. фор. Видићемо ко је остао на цедилу и до чега ће шака Мађара својом превлашћу, својим славољубивим и освајачким тежњама довести државни брод. Videant consules . . .!!

— ли —

БОРБА НА ЈАВОРУ

за време српско-турског рата 1876. год.

(Нарочит извештај.)

(Наставак.)

Турци како заузму и Боровац одмах извуку пољ. топове, одакле почну туђи Лепу Равну крчећи пут за пешадију.

Наше трупе доведене у највећу забуну, безредне повлачаху се северно преко једног крша ка Ковиљу. У тај мах приспе, трчећи са Јавора, Мишковић и Дучић, покушавајући, да са заоставшим малим оделењем ударе на Турке и позицију поново заузму. Али кад Турци отпочну из велики топова са Боровца туђи их, и Дучић ту буде рањен као и потпоручик Марко Ђирић, заоставше оделење са топовима преко горњег крша Ковиљу се повуче, које Турци гранатама испраћаху.

Турци не буду задовољни само на том успеху но пошаљу једно појаче оделење Вучијој пољани коју око 3—4 сах. по подне нападну, де застану ужичку војску која хиташе чачанима у помоћ, и после појаче борбе и њу заузму, спустивши се селу Ерчега које опљени и запале, а по том одмах отпочну подизати утврђења на истој пољани заузетој, де је сву ноћ трајала чарка, узнемиравајући их наши, да им неби дали да се утврде.

Када Турци нападоше Суви рт, јаворска војска одмах јаком артиљеријском ватром демонстрирала је тукући Калипоље и Кладницу, да би само их смели у њиховом продирању и довела у забуну; а једно оделење ужичко пошаљу у помоћ. Али све то буде заман, подкрепљење имађаше да пређе веома дугу линију и не могне на време приспети. Чачани, који су се онако храбро борили и одбијали у први мах турске колоне, морали су напустити своју позицију, и не дочекав подкрепљење, само с тога, што добровољци напустише лево крило (Лису) преко кога Турци зађоше и ударише им с бока и леђа. То је тај главни узрок, због чега су чачани доведени у забуну и своју позицију напустили, коју би иначе извесно одржали, ма да их није више било од 3—3.200 а ма да је турска сила пет пута била надмоћнија.

Сутра дан трајала је предстражна борба на левом крилу, и Турци се непрестанце утврђиваху.

26. јула изјутра око 7 сах., кад су Турци на Вучијој пољани довршили утврђења, с једним појачим оделењем нападну наше лево крило, де се развије пешадијска борба, коју потпомагаше и артиљерија, ма да су се упињали, да потисну и доведу у забуну наше лево крило. До 11½ сахата нису то могли да потисну; с тога у то доба артиљеријом нападну са Калипоља и Кладнице Јавор, а доцније пешадијом само са Кладнице чачанску војску, која је сат пре приспела од Ковиља и пред Смиљевачким пољем посела ров.

Лево наше крило, кад већ буде нападнуто и с бока, после подне почне се лагано повлачити назад Јавору, борећи се веома упорно. Али уводећи Турци све јача оделења и колоном пођу напред. Лево крило морадне се нагло повлачити, оставив Васиљевића преко Смиљевачког поља и око 6 сах. стигне близу Јавора, де се према Булетину (Ограђенику) вођаше јака пешадијска и артиљериска борба, одбијајући турску пешадију.

У то доба дивизијар остави Јавор и са својим ђенер.-штаб. официрима и ордонансима повуче се у Ивањицу (6 сах. назад), за којим оде и његов дивиз. штаб.

Борба се код самога Јавора веома јака развије; наша пешадија и артиљерија најочајније бранаху гл. позицију — Јавор, до 8 сах. у вече. У то доба спусти се киша и магла, због чега се борба прекину. Сва се наша војска — ужичка, чачанска и рудничка — концентрише преко ноћ на Јавору, спремајући се за сутрашњу страховиту борбу.

Артиљерија — сем 1. алекс. батерије — сва се ноћу повуче са Јавора, сем 2 пољска велика топа која су били између Васиљевог и Јанковог виса, те преко дан тукли Калипоље, а пред ноћ команди њихов, потпоручик Васа Стојановић, мислећи да је Јавор већ допао турски руку, без да то увиди, стропошта их у провалу, де оба пропадну, а он са војницима кроз шуму изађе на поглед. Преко ноћ са бојишта пренесу тело погинулог поручика Милоша Андрејевића, кога донесу у Ивањицу, де га сутра дан сахране.

Сутра дан 27. јула Турци непокушаваху да продуже напад. Али између 10—11 сах. из Ивањице, дивизијар пошаље налог, да се сва војска повуче са Јавора и да га одмах напусти. И око 11. сах. сва се војска спреми и повуче назад, и то: М. Илић са својом рудничком војском и с лаком батеријом остане на Погледу (по сах. од Јавора); ужичка војска на Кушићу (2 сах. далеко); чачанска на Опаљенику (3. сах.); добровољци на Кадиој стени; (1 и по сах. од Погледа десно).

У 11 и по сах. пре подне ни један наш војник неналазаше се више на Јавору, на коме у ђумруцима, меани и другим зградама као и под Јавором код Андрине-чесме, де је био дивизијски штаб, остане сав ратни материјал, који је у великој количини био довучен из Ивањице, као и на 400 акова ракије, итд.

Турци тек после подне сазнаду од свеје предстраже, да се на Јавору не налази српске војске,

јер га је напустила, и Мехмед одмах пошаље једно омање оделење да се увери и о том га известе. По том премести сву своју гл. масу па и свој и Дервиш-пашин стан, изненадившисе таким наглим повлачењем и напуштањем толиког ратног материјала.

Кад је већ Мехмед и Дервиш-паша имао Јавор у својим рукама, на њему одмах подизаху утврђења, заравњивајући наше, и да би се осигурали на тој позицији, пусти једно оделење одмах сутра дан, да поседне Поглед.

23. јула Илић, како опази кретање турског оделење за Погледу, размести своју војску, која их пропусти до некле, а по том их нападну с лица и с бока и после кратке борбе и са друге стране де их до ноге потуче.

После овога Турци на Јавору ћутаху и нагло подизаху утврђења, у које сместе велике топове; и када су после 5—6 дана у главном утврђења била довршена, Дервиш паша своју масу сву искупи и оде противу Црне Горе.

Наши доведу III класу ужичку одмах на Катић — под Мучњом — као и један део III кл. чачанске — тј. нав. среза — на Ковиље; утврђења се нагло подизаху на Кушићу, Катићу, Козињу, Ошљенику, Приликом и Лиси, да би се јаче могли бранити пролазе. Међу тим III пољ. батерија смести се на Кушиће иза утврђења, бранећи друм јаворско-кушићки. А опсадни топови из Ивањице оду у Чачак.

4. августа рудничка и чачанска војска по налогу дође у Ивањицу, а на Поглед дође ужичка војска 5. батаљ. II. кл. Тих дана распусте 2. добровољачка батаљона који су учествовали у борби на Сувом рту, и оружије им све одузму. Поп Марко са својим батаљоном остане код Кадине Стене али после кратког времена и тај батаљон распусте. (Продужиће се)

ПИСМА С ПАРИШКЕ СВЕТСКЕ ИЗЛОЖБЕ.

(Нарочит извештај.)

III.

Експлозија и изложба. — „Гњурач кроз ватру". — Зраци светлости. — Алцирска палата. — Сен-Клу и његове рушевине. — Азијатско и талијанско оделење. — Паришке смесице.

У Паризу 6. (18.) маја.

Експлозија, што се догодила у уторак, одвратила је за неколико дана у нечем пажњу Паризлија од изложбе. Али кад се вратите на марсово поље, па прођете тремове за напере (машине), занимаће вас јако, после катастрофе у улици беранжеровој, неки напер, на који се до сад слабо пазило, а то је на име мешина са справом за дисање, којом ватрогасац или други ко, који би хтео да избави људе при пожару, може лако да иде кроз дим и ватру, а да се не угуши, те тако може да избави људе, који су онесвесли или иначе у опасности од ватре. Кроз мешину добија свежа ваздуха за дисање усред ватре, као што га добија гњурач сличним апаратом усред воде. Два кипа, у природној величини, одевена као помпијери, и једна слика, што преставља, како се спасавају људи при пожару, илуструје употрету тога проналаска.

Поводом експлозије гаса, што се догодила после прве катастрофе у улици беранжеровој и што је умножила број пређашњих жртава, почиње се у Паризу све већма употребљавати осветљење са електричном светлошћу, али чини ми се, да је то на штету очију, јер ту белу, бљештећу светлост не може око дуго да подноси. Искуство ће показати, да ли ће се та електрична светлост, којом се радо служе у позоришту, моћи употребити и на улицама, у којима је жив саобраћај.

Кад човек на јасном, светлом дану посмотри алцирску палату на Трокадеру, која је бела као снег, ласно ће појмити моћи, да су многи француски војници, који су пред таквим палатама морали чувати стражу, ослепили од рефлекса африканског жестоког сунца. (Та је палата од јуче отворена.)

Али како ли су се последње недеље радовали својим здравим очима они, што су — по што сваке недеље проучавају изложбу по један дан — отишли „у зеленило," у Медон, Сен-Клу итд., или су отпловили Сеном на каквом маленом, хитром пароброду. У Сен-Клуду био је баш вашар, те су била посећена и игралишта и позориште са облигатном музиком. Ту близу изгорелог дворца има веома диван парк (башта), где човек осећа особито уживање, нарочито под величанственим сводовима од зелена грања; стара, широка дебла тих дрва изгледају ти као ступови тога природиног храма.

Дворац овај разорени био је некада импозантан; то је било некад владалачко седиште, где су Луј Наполеон и Евђенија славили своје сватове. Неки унутрашњи и спољашњи делови тога дворца постоје још и сада, а види се и лепо бојадисана и позлатом урешена раскошна дворана, којој сада фали под и кров. Целина представља неку врсту хисторичне сепаратне изложбе бога рата Марса и Евменида са буктињом, које злобно гледе на дело Деметре и Хефеста, ових мирољубивих олимпијских уметника на марсовом пољу.

Поштовање, какво се одавало грчким боговима, које је нама лепо и разумљиво, могло би се пожелити Инђијанцима, Китајцима и Јапанцима у место њиховог обожавања оних ужасних нагрда, што их они држе за богове. При свем том, што је савршена и уметнички изведена техника у тих азијатских народа, као што се то овога пута сјајно показало на паришкој изложби, ипак пада човеку у очи, како Јапанци, Китајци итд. најрадије обасипљу своје производе нечим чудноватим, бизарним, накарадним, што стоји у опреци са строго лепим. За јелинизам мора имати човек душевне слободе, мора се човек узвисити да буде мајстор над самим собом и над стварима, што су око њега, а из слика на источно-азијатским раскошним предметима и вазама види се и сувише јасно, како је тај народ на далеком истоку, што се тако силовито диже и развија, још једнако заостао иза јелинског духа. Његово ревносно учење, његова жудња за подражавањем може га нама духовно приближити, али природа је њиховим лицима и облицима дала тако мађијске форме, да још за читава столећа неће код њих бити лепог људства, ако буду хтели и даље несмешани да постоје као народ за себе.

Многе фигуре од бронзе и мраморне статуе на изложби, нарочито виртуозни послови Италијанаца, могу уверити Монголца, који радо све посматра, каква је разлика између његовог и кавкаског типа, и с каквим се савршенством исти даде представити.

Италијанци се и овде, као год и у Бечу, одликују својим пластичним жанр-сликама. Као што је тада „дете што плаче" општега признања нашло, тако се сада овде особито допада „дете, што с лепом матером гледа у огледало" и „пливачица", што с опруженим рукама и нагнув своје лепо тело, хоће да скочи у дубину, па да плива. И монументална мраморна слика „како се детету каламе богиње", може се видити у Паризу. То је дело и у Бечу било на себе обратило заслужену пажњу.

Кад се прође кроз тремове за уметност француску, аустријску, немачку и енглеску, кад се прошета кроз „народну улицу", где стоје модели кућа свих народа, и најпосле кад се оде на галерију трокадерске палате, да се преко каскаде посматра укупна слика вароши и светске изложбе, онда се види, да ће требати још дана и недеља, да се потпуно доврши то џиновско подузеће. Да се што добро изради, мора се полагано радити, а то није ни мало досадно за човека у милионској вароши.

За промене и изненаде старају се хуле и зликовци, како домаћи, тако и они што су дошли са стране. Ових дана украден је неком Немцу буђелар, у ком је било 5000 франака и карта за седиште у великој опери. Овај јави полицији за ту крађу, која нареди, да се затвори онај, који се појави у опери с оном картом. И доиста дође неко с оном картом, те га одма затворе; али се на скоро показало, да је то био онај, што су му украдени новци и карта, јер му је лопов послао био карту с овом цедуљом: Ваших 5000 франака тако су ми добро дошли, да вас нећу да лишим насладе да и у Паризу видите како ће се приказати „Фрајшиц!" — Хумористичан лопов и мајстор у својој струци; јер украсти 5000 франака и за њих дати газду затворити, то се не догађа сваки дан. Друкчије раде прости зликовци и лопови, који странцима, кад оду да гледају изложбу, међу тим опљачкају и поробе сандуке у хотелу. Ко дакле носи собом свој новац, могу га „џепокрадице" опљачкати, а ко га остави код куће, може опет бити поробљен од лопова у хотелу. Шеф паришке полиције не зна већ шта да ради. На скоро ће стати ноћу на раскршће, па ће викати: Samuel, hilf!

НОВИ САД 15 маја. Прошле недеље се догодио у нашој вароши немио појав, којег је проузроковала овд. полиција са једним путником странцем. — У суботу у 6 сати у вече, приспе са горњом лађом у нашу варош један путник странац (по занату механичар, који се 10 година у Америци бавио и тамо свој занат свршио) и одседне у гостионици код „црног коња". Одма сутра дан око 9 сати из јутра сретне га у парку полицијски комесар и позове га да му сљедује на полицију. Кад је тамо дошао г. вар. капетан га је стао питати: Ко је? Шта је? Зашто је дошао овамо? и зашто се није јавио полицији кад је већ „два дана" (sic!) у Н. Саду. Заиста незнамо, шта да кажемо о оваквом поступку г. варошког капетана и у каву категорију полицијске компетенције да га ставимо. Уватити путника на сокаку и довести га у полицију на одговор због тога што се није јавио полицији, кад то, по постојећим правилама и није путникова дужност, — како да назовемо такав поступак? У првом реду је дотични гостионичар одговоран за путнике а не ови. Нека се само тако продужи шиканирање путника, који у нашу варош својим послом долазе, па ће то за цело снажно помоћи, да се сасвим умртви и онако заспали обрт и трговина у нашој вароши. Јер захтевати од путника, чим изиђе из лађе или сиђе с кола, да трчи у полицију на пријаву, значи толико, колико и повратити средње вековну препреку трговини и обрту. Желети је, да се у интересу трговинског саобраћаја као и у интересу самог угледа сл. кр. вароши Н. Сада сваковр и овоме подобни случајеви више не догађају.

— Из Панчева јављају нам, да је некадашњи уредник „Панчевца" и „Граничара", Јован Павловић, имао прошле суботе код тамошњег суда коначну расправу због неких дописа из Орловата и Кикинде, који су изишли у „Панчевцу" још пре 6 година. Г. Павловић, који је ову зиму провео у Београду па је од тешка добра морао оставити српски Пијемонат, осуђен је од панчевачког суда на шест месеци затвора.

— Из Карловаца нам јављају, да су данас започете седнице срп. митрополитског савета. У овој првој седници подељени су међу чланове предмети, што су до сада стигли, којих има до 18. Али је прилика, да ће још више стићи са различитих страна. Од правих чланова су за сада тамо осим св. патријарха прота белоцрквански Стефановић, парох и протопресвитерски администратор Лаза Поповић, од свештенства; др. Ст. Павловић од грађ. сталежа, а за заменика је одређен професор карловачки Ст. Лазић; као заменици свештеничког сталежа овде су: владике Анђелић и Војновић (у место: владике Грујића и архим. Цветића, који су се оправдали да не могу доћи, а први уједно дао оставку на чланству).

Сваки ће знати, колико тисана, пастила и други лекова употребљује се у случају захладе, код катара или за лечење бронхитиса. Ново средство лечења ових болести Guyot-овим катраненим капсламе не дође скупље од 10—20 н. на дан. Узима се свако у подне 2 или 3 капсле и већ се при првом узимању опажа велико ублажење.

Да се силни фалзификати избегну треба на то пазити, да етикета подпис г. Guyot-а у три боје носи.

Стовариште у Н. Саду у свима апатекама.

НОВИЈЕ.

— У *Бечу* је 13. (25.) о. м. отворена угарска делегација. Председник Јос. Слави при отварању изјавио, да је по жељи владе саввао делегацију, али да још нису готови поднесци, које влада мисли делегацији поднети; но поткомисије могу почети свој посао.

— Из *Беча* се јавља, да ни од инглеске стране, ни од руске још није другим кабинетима саопштен резултат шуваловљеве мисије.

— Из *Лондона* се јавља, да још једнако конферишу Сализбери и Шувалов с једне стране, а немачки посланик с друге.

— Даље се јавља из *Лондона*, како је Русија готова, да смањи окупацијону војску у Бугарској од 50.000 људи на 25.000, и та би само дотле остали у Бугарској, док се не састави толика народна војска од становника тамошњих. Русија је, јавља се, даље склона, да се руска управна комисаја замени јевропском.

— „Рајтерова офиса" јавља из *Лондона*, како је адмиралско звање јавило управи оружнице у Четему, да није нужно, журити се врло с оружањем оклопница, као што је у први мах било наређено.

— „Нова сл. преса" има вест из *Берлина*, по којој Русија остаје при том, да јој се уступи Карс, напушта пак Батум и оставља слободан трговачки пут међу Црним морем и Персијом. Русија позвала Инглеску, да (Инглеска) поседне Румелију, но Инглеска то одбила.

— Из *Берлина* се јавља, да је Бизмарк саопштно силама, како је он и колико је имао уплива на преговоре међу Инглеском и Русијом. Бизмарк ту вели, како је мислио, да се својим побуђењем може наметнути за посредника, не би ли се јевропски мир сачувао, и радује се, што може потврдити, да су и у Лондону и у Петрограду одмах пристали на његов предлог, на име да се спорна питања у толико реше, да може бити конгреса. Но уједно се налази побуђеним, изреком напоменути, да ништ више није чинио, нити мисли чинити, него да је само оба кабинета приволео, да по ново поведу преговоре о том, не би ли се могли споразумети. При том се пак уздржавао од сваке изјаве својих назора, по што је хтео да си задржи потпуну слободу одлуке, не ангажујући никога, ни не дајући се ни за кога ангажовати.

— Бечка „Преса" јавља из *Цариграда*: Ратни министар наредио, да се у Митровици у Старој Србији спреми, што је нужно, да се могу сместити 20.000 људи, који ће тамо доћи из Албаније и Босне. — Намесник од Крита позван у Цариград, да добије напутак, како да поведе преговоре о миру с критским устаницима.

— „Полит. кор." телеграфишу из *Букурешта*: По наредби руског главног стана отишло у Разград пет батерија топова од 11. вајеног кора, који је држао поседнуту пругу Ђурђево-Букурешт, а за њима ће отићи и неколика одељења војске. По тим се мерама суди, да је Тотлебен ваљано, да у нужди пре свега изнуди предају Шумле.

КЊИЖЕВНА ВЕСТ.

У штампарији и накладу Милоша Грабовачког у у Земуну изишла је нова књижица:

КРВАВИ ДАНИ У БОСНИ

истинити догађај из српско-турског рата

написао

Љ. Петровић.

Књига износи на сред. 16-ни 32 стране а стаје 15 новч. или 2 гроша.

Ко наручи за готов новац најмање 25 ком. добија 33%.

Наруџбине ваља управити у Земун на потписаног.

У Земуну маја 1878. МИЛОШ ГРАБОВАЧКИ.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ

поштованом грађанству бајском

које је без разлике вероисповеди 3. (15.) маја т. г. при погребу брата, оца, стрица, свекра и деде нам Аркадија Николића, бившег бајског српског пароха, својом многобројном пратњом преминуломе свесрдну почаст указало.

Поглавито родбина покојникова благодарна је овдашњој општини српско-православној, која је и материјалним пожртвовањем око улепшања погреба обелоданила и знак уважења свога ка духовном пастиру своме указала онда, када је неумитна смрт из средине њене отргла таман на осам дана пре прослављења педесетогодишњице своје од како свештеничку дужност врши.

Доле означена родбина не пропушта, изјавити благодарност своју и председнику овдашње српске православне општине, господину доктору Павлу Ивановићу, који је не жалећи труда усрдно походио и лечио покојника за време боловања његова.

На послетку родбина покојникова благодари свакоме појединце и свима у скупу за отлично саучешће овом жалосном приликом указано јој и прима свесрдно за чињеницу мелема, који ће им са тешкога удара ојађено јој срце да вида а скрушену душу да крепи.

У Бају 4. (16.) маја 1878.

РОДБИНА
покојног Аркадија Николића
бившег српског пароха бајског.

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА.

Ш. у Л. Вашој жељи ћемо одговорити.

ОБЈАВА ЗА ЗУБОБОЛНЕ.

Целокупне жвакалице, као и поједине зубе, умеће без бола и врло јефтино по најновијој методи. Даље извршава сваковрстне операције.

С поштовањем

Др. В. Дик,
зубни лекар.

Ординује сваки дан од 9 сати у јутру до 5 сати по подне у гостиони „царице Јелисавете" бр. 22.

Курс бечке берзе 15. (27.) маја

5% металици	62.35
5% народног зајма	65.45
Аустријска златна рента	72.90
Угарска златна рента	87.50
Државни зајам од 1860 г.	114.50
Акције банчине	803.—
Кредитне акције	222.50
Сребро	103.90
Ц. кр. дукати	5.62
Наполеондори	9.56
Немачке марке	59.—

ОГЛАСИ.

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује стечај на парохију јошанску која је смрћу пароха Филипа Будисављевића упражњена остала. Интеркалара нема, а парохија је II. разреда.

Компетенти нека своје инструиране молбенице подписаној консисторији најдаље до 27. јуна о. г. по наш. календ. поднесу.

Из седнице епарх. консисторије у Плашком 27. апр. 1878.

1—3 ЕПАРХ. КОНСИСТ. ГОР. КАРЛОВАЧКА.

ОГЛАС.

Српска црквена општина ст. бечејска намерила је позлатити цео или честимице свој иконостас с осталим дрворезним украсима. Позивају се стручњаци у тој струци, који би хтели да се приме тога посла, да поднесу мустре на углед горе реченој општини.

У Ст. Бечеју 3. (15) маја 1878. 2—3

Председништво срп. црква. општине.

Мануфактурна трговина

С. ПОЗНАНОВИЋА

у Осеку

потребује једног од старији помоћника. Који сва три језика говори, и добар продавац је, а не подлежи на јесен војничкој дужности, нека се писмом обширније изјави. 3—3

Мануфактурна радња

МАРКА СТ. ГЕОРГИЈЕВИЋА

у Руми

потребује два млађа помоћника; који мађарски говоре, имају првенство. 1—3

СЕМЕНА ОД МУАРА

јефтиног и доброг има на продају код

Доброслава Миљковића,

5—6 у Новом Саду дунавска улица.

ДОБРОВОЉНА ПРОДАЈА!

100 ланаца чисте равне добре ораће земље, на коју се порција неплаћа и сва у једном комаду до вароши Шапца у Србији продајем из слободне руке, — које вољан узети нека изволи доћи земљу видити, пак ће чути онда и цену, која је умерена, капара 200 дуката, а до исте земље имам још за продају

1—3 **Милутин Петровић**
званичник.

Одговорни уредник др. Милан Ђорђевић. Издавалац „Задруга за срп. нар. штампарију." Српска народна задружна штампарија.